

Sygn. akt II KK 317/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Henryk Gradzik (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza,
w sprawie **Z. K.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 lutego 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 15 marca 2017 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 8 sierpnia 2016 r.,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w pkt. 2 w zakresie obejmującym utrzymanie w mocy skazania Z. K. za czyn z art. 288 § 1 k.k. oraz w pkt. 1 w zakresie orzeczonej kary łącznej i przekazuje sprawę w tej części Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. oddala kasację w pozostałej części jako oczywiście**

bezzasadną;

3. obciąża skazanego wydatkami postępowania kasacyjnego w części oddalającej kasację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego Z. K. został skazany za to, że:

1. w nocy na 11 maja 2014 r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z P. B., dokonał kradzieży z włamaniem w ten sposób, że obserwował teren w czasie kiedy P. B. przy pomocy nieustalonego narzędzia otworzył okno do pokoju nr 8 w budynku przy ul. K. 57, skąd następnie zabrali w celu przywłaszczenia cudze mienie w postaci laptopa Asus, wieży Philips, gitary T. Burton, dysku przenośnego samsung 320 GB oraz innych rzeczy i artykułów spożywczych o łącznej wartości około 4319 zł na szkodę R. W., przy czym Z. K. działał w warunkach powrotu do przestępstwa – tj. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności;

2. w dniu 28 września 2013 r. w W., w korytarzu piwnicznym przy ul. B. 2, uszkodził lampę elektryczną oraz drzwi piwniczne poprzez uderzanie listwą i kopanie, powodując stratę o wartości 1571 zł na szkodę Spółdzielni Mieszkaniowej „J.” – tj. za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu łączną karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a z mocy art. 46 § 1 k.k. orzeczono wobec niego obowiązek naprawienia szkody w części, przez zasądzenie na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej „J.” kwotę 178,20 zł.

W apelacji od tego wyroku obrońca oskarżonego podniosła zarzuty obrazy przepisów postępowania, błędów w ustaleniach faktycznych i naruszenia prawa materialnego - art. 288 § 1 k.k. i art. 124 § 1 k.w. Wniosła o zmianę wyroku przez uniewinnienie Z. K. od popełnienia czynu z art. 279 § 1 k.k. i umorzenie postępowania w zakresie zarzutu popełnienia czynu z art. 288 § 1 k.k., z uchyleniem orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody.

W apelacji na korzyść oskarżonego prokurator wniósł o zmianę wyroku przez wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej pierwszego z przypisanych przestępstw przepisu art. 64 § 1 k.k.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 15 marca 2017 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu kwalifikacji prawnej oraz podstawy skazania za czyn z art. 279 § 1 k.k. wyeliminował przepis art. 64 § 1 k.k., a wymiar łącznej kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego obniżył do roku i 1 miesiąca. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy tenże wyrok.

Obrońca skazanego wniósł kasację od prawomocnego wyroku, podnosząc w niej następujące zarzuty:

1. rażącej obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nierzetelnym rozważeniu przez Sąd odwoławczy zarzutu apelacji obrońcy dotyczącego obrazy art. 288 § 1 k.k. oraz art. 124 § 1 k.w., przez przyjęcie, że czyn oskarżonego wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., gdy wypełnia on tylko znamiona wykroczenia z art. 124 § 1 k.w.;

2. rażącej obrazy art. 288 § 1 k.k. polegającej na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że kryterium określającym czy czyn jest wykroczeniem z art. 124 § 1 k.w., czy też występkiem z art. 288 § 1 k.k., jest wartość uszkodzonego mienia, a nie wartość szkody;

3. rażącej obrazy art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na niedostrzeżeniu uchybienia Sądowi pierwszej instancji i zaaprobowaniu stanowiska, że wartość uszkodzonego mienia, czyli drzwi, należy ustalić na podstawie kosztorysu, podczas gdy kosztorys ten wiążący się z wymianą drzwi nie został w ogóle zrealizowany, bo szkoda została naprawiona przez producenta w ramach gwarancji;

4. rażącej obrazy art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nierzetelnym rozważeniu zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, że zachowanie skazanego było na tyle istotne dla popełnienia czynu z art. 279 § 1 k.k., iż kwalifikuje się jako „wspólna i w porozumieniu” realizacja znamion czynu zabronionego w rozumieniu art. 18 § 1 k.k.;

5. rażącej obrazy art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., polegającej na nieustosunkowaniu się do zarzutu błędu w ustaleniu, że skazany „stał na czatach”, a współsprawca P. B. uważał udział Z. K. za znaczny w popełnieniu czynu zabronionego;

6. rażącej obrazy art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., wynikającej z podzielenia dowolnych ustaleń co do wiarygodności wyjaśnień Z. K. złożonych w postępowaniu przygotowawczym, a zarazem odmowie wiarygodności jego wyjaśnień na rozprawie;

7. rażącej obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nierzetelnym rozważeniu zarzutu dowolnej oceny zeznań świadków M. W. i M. Ż.

Podnosząc te zarzuty obrońca skazanego domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o uwzględnienie kasacji w części dotyczącej skazania Z. K. za czyn z art. 288 § 1 k.k. i oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej w zakresie związanym ze skazaniem za czyn z art. 279 § 1 k.k.

Sąd Najwyższy zważył:

I. Trzy pierwsze zarzuty kasacji odnoszą się do orzeczenia Sądu odwoławczego utrzymującego w mocy skazanie Z. K. za występki z art. 288 § 1 k.k. W gruncie rzeczy każdy z nich wskazuje na niezasadną aprobatę przesłanek stosowania tego przepisu prawa materialnego w ustalonych okolicznościach faktycznych. W tym aspekcie zarzutom skarżącego nie można odmówić słuszności.

W pierwszej kolejności trzeba zwrócić uwagę, że do znamion ustawowych przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. należy wyrządzenie przez sprawcę szkody w mieniu pokrzywdzonego w wysokości przekraczającej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia. Wynika to z porównania wymienionego przepisu z treścią art. 124 § 1 kodeksu wykroczeń. Ten ostatni przepis, opisujący wykroczenie niszczenia lub uszkodzenia cudzej rzeczy, zawiera takie same znamiona strony przedmiotowej jak występki z art. 288 § 1 k.k., a przewiduje karalność czynu wyrządzającego szkodę nieprzekraczającą tak oznaczonej wartości. Oznacza to, że kryterium rozróżniającym odpowiedzialność za przestępstwo i za wykroczenie zniszczenia mienia jest właśnie wartość wyrządzonej szkody. Szkoda to w tym wypadku nic innego, jak różnica między wartością rzeczy przed i po zniszczeniu, uszkodzeniu lub uczynieniu jej niezdatną do użytku. Inaczej to samo ujmując, jest to koszt

przywrócenia stanu sprzed popełnienia czynu zabronionego. Nie można zatem zgodzić się z konkluzją Sądów obu instancji, jakoby o wysokości szkody miała świadczyć wartość uszkodzonej rzeczy, w tym wypadku uszkodzonych drzwi. Jest oczywiste, że wartość rzeczy nie zawsze jest tożsama z wysokością szkody, którą wyrządza się na skutek jej uszkodzenia.

W sprawie niniejszej wysokości szkody poniesionej przez Spółdzielnię Mieszkaniową „J.” na skutek uszkodzenia drzwi nie ustalono. Sąd pierwszej instancji oparł się wprawdzie na kosztorysie montażu drzwi (k. 36), ale ustalił zarazem, że nie był on realizowany, gdyż drzwi zostały naprawione w ramach gwarancji, co by miało znaczyć, że Spółdzielnia nie poniosła żadnego kosztu naprawy. Potwierdzałoby to również pismo Spółdzielni informujące Sąd Rejonowy o sposobie usunięcia uszkodzenia (k. 324). W tej sytuacji nie ma w sprawie żadnego miarodajnego dowodu wykazującego w jaki sposób i jakim kosztem usunięto uszkodzenie drzwi, a tym samym jaką szkodę wyrządził oskarżony. W opisie przypisanego czynu przyjęto wartość z kosztorysu montażu, który nie był jednak wykonany. Zabrakło zatem substratu dla subsumcji okoliczności faktycznej pod znamię występkę z art. 288 § 1 k.k. przewidującego odpowiedzialność karną za uszkodzenie mienia wyrządzające szkodę przekraczającą $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia. Uchybienia tego nie dostrzegł Sąd odwoławczy. W tym stanie rzeczy utrzymanie skazania oskarżonego z art. 288 § 1 k.k. nastąpiło z obrazą tego przepisu, mającą, co oczywiste, istotny wpływ na treść tego orzeczenia. W omawianym zakresie kasacja okazała się zasadna. W konsekwencji należało uchylić wyrok Sądu Okręgowego w części obejmującej utrzymanie w mocy skazanie Z. K. za występki z art. 288 § 1 k.k. i przekazać sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy powinnością Sądu odwoławczego będzie uzupełnienie postępowania dowodowego w kierunku ustalenia rzeczywistego kosztu poniesionego przy naprawie uszkodzonych drzwi. Nie można nie zauważyć, że informacja Spółdzielni Mieszkaniowej o naprawieniu drzwi w ramach gwarancji, nasuwa daleko idące wątpliwości, jeśli zważyć, że zostały one uszkodzone przez działanie przestępcze (zapis monitoringu wg zeznań A. O. – k. 6), a więc w okolicznościach nie przewidujących w zasadzie odpowiedzialności

odszkodowawczej gwaranta. Kwestia ta powinna być do końca wyjaśniona. W zależności od ustaleń, które w tym względzie należy poczynić, będzie można stwierdzić jaką rzeczywiście szkodę wyrządził sprawca uszkadzając drzwi i zdecydować czy czyn stanowił przestępstwo czy wykroczenie.

II. Pozostałe zarzuty kasacji dotyczą utrzymania w mocy orzeczenia skazującego Z. K. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. (po wyeliminowaniu z kwalifikacji prawnej art. 64 § 1 k.k.). Sąd Najwyższy uznał je za niezasadne w oczywistym stopniu, co w zasadzie zwalnia ze szczegółowego uzasadnienia rozstrzygnięcia o uznaniu kasacji w tym zakresie za oczywiście bezzasadną (art. 535 § 3 k.p.k.). Powodem takiego rozstrzygnięcia jest niekasacyjny wręcz charakter zarzutów kasacji, jako zwróconych w istocie przeciwko wyrokowi Sądu pierwszej instancji.

To, co w apelacji było przedmiotem zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, a więc przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że skazany miał istotny udział w dokonaniu przestępstwa przez ubezpieczanie działania drugiego sprawcy polegającego na włamaniu się do mieszkania i zaborze mienia (Z. K. stał na czatach), przeistoczyło się w kasacji w zarzuty procesowe nierzetelnego rozpoznania apelacji (pkt IV i V). Są one zgoła nietrafne, gdyż Sąd Okręgowy odniósł się do zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych w sposób wyczerpujący. Ponowne podnoszenie tych samych zarzutów w formule uchybień procesowych zmierza do ponowienia kontroli odwoławczej, co nie jest przecież dopuszczalne.

W podobnym kierunku zmierzał skarżący w pkt. VI i VII. Ocena wiarygodności wyjaśnień Z. K. w poszczególnych stadiach postępowania karnego oraz ocena znaczenia zeznań świadków M. W. i M. Ż. przy podejmowaniu rozstrzygnięcia o winie skazanego była przedmiotem rozważań Sądu pierwszej instancji, a kontrola ustaleń i wniosków w tym zakresie została dokonana przez Sąd Okręgowy. Powracanie w kasacji do tych kwestii oznacza, że skarżący wychodzi poza ustawową materię tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, obejmującą uchybienia o randze rażącego naruszenia prawa obarczającego wyrok Sądu odwoławczego. Nie stanowi naruszenia prawa zaakceptowanie oceny dowodów, jeśli wykazano, że w wyroku Sądu pierwszej instancji nie doszło w tym względzie do wyjścia poza granice swobody określone w art. 7 k.p.k.

Z wszystkich tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Orzeczenie o obciążeniu skazanego kosztami sądowymi w części oddalającej kasację opiera się na art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

kc